

ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਅਣਉਚਿਤਤਾ। ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਇੱਕ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਨੇ ਮਸ਼ੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਪਗਨਡ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਬੇਰੀਅਮ ਕੈਮੀਕਲਜ਼ ਲਿਮਿਟਡ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਵੀ. ਕੰਪਨੀ ਲਾਅ ਬੋਰਡ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (5) ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਚ ਨੇ ਕੰਪਨੀ ਐਕਟ, 1956 ਦੀ ਧਾਰਾ 237 (ਬੀ) ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ, ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਿਧਾਨਕ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਲਈ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹਾਲਾਤ ਮੌਜੂਦ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਪ੍ਰਿੰਟ ਕੀਤੇ ਪ੍ਰੋਫਾਰਮੇ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਿਧਾਨਿਕ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਉਦੇਸ਼ ਰਾਏ ਦੇ ਗਠਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ।

(18) ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਅਸੀਂ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਨੁਬੰਧ p3, p3/A ਅਤੇ p3/B ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 40 ਦੇ ਉਲਟ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹਨ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਰਡਰ ਅਨੁਸੂਚੀ p4 ਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੈ।

(19) ਉਪਰੋਕਤ ਸਿੱਟੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਸੀਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਹੋਰ ਆਧਾਰਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੇ।

(20) ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਦੇਸ਼ ਅਨੁਸੂਚੀ p3, p3/A ਅਤੇ p3/B ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਆਰ . ਐਨ . ਆਰ

ਜੀਐਸ ਸਿੰਘਵੀ ਅਤੇ ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਜੇ. ਜੇ

ਮੌੜ ਮੰਡੀ ਕੋ-ਆਪਰੇਟਿਵ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ-ਕਮ-
ਪ੍ਰੋਸੈਸਿੰਗ ਸੋਸਾਇਟੀ ਲਿਮਿਟਡ।- ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ, - ਉੱਤਰਦਾਤਾ

CWP ਨੰਬਰ 7311

(5) ਏਆਈਆਰ 1967 ਐਸਸੀ 295

28 ਮਈ, 2001

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ, 1950 - ਕਲਾ. 226—ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ, ਕਪਾਹ, ਨਰਮਾ ਅਤੇ ਤੇਲ ਬੀਜਾਂ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਅਤੇ ਖਰੀਦ 'ਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਵਿਕਾਸ ਸੈੱਸ ਲਗਾਉਣਾ—ਉਸ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ—ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵਿਕਾਸ ਸੈੱਸ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ—ਰਿਫੰਡ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ—ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਜਾਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਕਿ ਵਿਕਾਸ ਸੈੱਸ ਦਾ ਬੋਝ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ/ਖਪਤਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ—ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਭਰਪੂਰ-ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵਿਕਾਸ ਸੈੱਸ ਦੀ ਰਕਮ ਦੀ ਰਿਫੰਡ ਮੰਗਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਕਿਤੇ ਵੀ ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਿਕਾਸ ਸੈੱਸ ਦੇ ਤੱਤ ਨੂੰ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਅਤੇ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਨਗਰ ਕੌਂਸਲ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਵਿਕਾਸ ਸੈੱਸ ਦਾ ਬੋਝ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਰਕਮ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਗੈਰ-ਇਨਸਾਫੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨਗਰ ਕੌਂਸਲ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਵਿਕਾਸ ਸੈੱਸ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨਾ ਤਾਂ ਕੋਈ ਦਲੀਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵਿਕਾਸ ਸੈੱਸ ਦਾ ਬੋਝ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ/ਖਪਤਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

(ਪਾਰਾ 9 ਅਤੇ 11)

ਰਾਜੀਵ ਆਤਮਾ ਰਾਮ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ।

ਚਾਰੂ ਤੁਲੀ, ਡਿਪਟੀ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ, ਪੰਜਾਬ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਲਈ

ਸ਼੍ਰੀ ਪੀ.ਸੀ. ਗੋਇਲ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਲਈ (2000 ਦੇ CWP 7311 ਵਿੱਚ)

ਐਡਵੋਕੇਟ ਸ਼੍ਰੀ ਐਸ.ਸੀ. ਪਥੇਲਾ (2000 ਦੇ CWP ਨੰਬਰ 7312, 7313, 7315, 7316, 7319, 7320 ਅਤੇ 7327 ਵਿੱਚ)

ਨਿਰਣਾ

ਜੀ.ਐਸ. ਸਿੰਘਵੀ, ਜੇ.

(1) ਉਪਰੋਕਤ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੀ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਇੱਕ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ' ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਲਈ ਸਾਂਝਾ ਹੈ।

(2) ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਥ: ਰਿੱਟ 5 ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਪੰਜਾਬ ਮਿਊਂਸਪਲ ਐਕਟ, 1911 ਦੀ ਧਾਰਾ 71(1) ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ 30 ਨਵੰਬਰ, 1990 (ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਗਜ਼ਟ (ਅਸਾਧਾਰਨ) ਮਿਤੀ 3 ਦਸੰਬਰ, 1990 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ) ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਐਕਟ), ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ (ਉਸ ਸਮੇਂ, ਪੰਜਾਬ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਸ਼ਾਸਨ ਅਧੀਨ ਸੀ) ਨੇ 'ਕਪਾਸ' (ਕੱਚਾ ਕਪਾਹ), ਨਰਮਾ ਅਤੇ ਤੇਲ ਬੀਜਾਂ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਟੈਕਸ

ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 62-ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਉਸੇ ਮਿਤੀ ਦੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੇ ਸਾਰੀਆਂ ਮਿਊਂਸ਼ਪਲ ਕਮੇਟੀਆਂ/ਕੌਂਸਲਾਂ ਨੂੰ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਕਪਾਸ (ਕੱਚਾ ਕਪਾਹ), ਨਰਮਾ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਅਤੇ ਖਰੀਦ 'ਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਵਿਕਾਸ ਸੈੱਸ ਲਗਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਅਤੇ ਤੇਲ ਬੀਜ 0.25% ਐਡਵਾਲੋਰਮ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਤੁਰੰਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ। ਦੂਜੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ 19 ਅਗਸਤ, 1991 ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਸ ਹੁਕਮ ਦਾ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਹਿੱਸਾ ਹੇਠਾਂ ਲਿਖਿਆ ਹੈ:

“ਉਪਰੋਕਤ ਦਰਜ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਸਫਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਅਨੁਸੂਚੀ P.2 ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਅੱਖਰ ਅਨੁਬੰਧ P-3 ਅਤੇ P-4 ਨੂੰ ਵੀ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅੱਜ ਤੋਂ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅੰਦਰ 12% ਵਿਆਜ ਦੇ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਟੈਕਸ ਦੀ ਰਕਮ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ।”

(3) ਰੀਸਪੌਂਡੈਂਟਸ ਨੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਰਾਹੀਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। 12 ਨਵੰਬਰ, 1991 ਨੂੰ ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੇ ਹੋਏ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਨੇ 19 ਅਗਸਤ, 1991 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈਆਂ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ 25 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, 1997 ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਤੋਂ ਵਸੂਲੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਇਸ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਤੱਕ 12 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸਲਾਨਾ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਵਿਆਜ ਸਮੇਤ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਇੱਕ ਸਾਲ ਅਤੇ ਲਗਭਗ 10 ਮਹੀਨਿਆਂ ਬਾਅਦ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਮਿਤੀ 13 ਸਤੰਬਰ, 1999 ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਨਗਰਪਾਲਿਕਾਵਾਂ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਭੇਜੇ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ ਦੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਵਿਕਾਸ ਸੈੱਸ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 30 ਨਵੰਬਰ, 1990। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 12 ਫੀਸਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਵਿਆਜ ਦੀ ਮੰਗ ਵੀ ਕੀਤੀ। ਆਪਣੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਭੇਜੇ ਗਏ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਮਿਊਂਸ਼ਪਲ ਕਮੇਟੀਆਂ/ਕੌਂਸਲਾਂ ਨੇ ਸਟੈਂਡ ਲਿਆ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਰਿਫੰਡ ਮੰਗਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂਕਿ; (i) ਉਹ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਅਤੇ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਧਿਰ ਨਹੀਂ ਸਨ; (ii) ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਵਿਕਾਸ ਸੈੱਸ ਦਾ ਬੋਝ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ; (iii) ਤੋਂ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ, ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਜਾਂ ਲਈ ਵਰਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਸੀ; ਅਤੇ (iv) ਰਿਫੰਡ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਸਮਾਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

(4) ਇਹਨਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ 1 ਦਸੰਬਰ, 1990 ਅਤੇ 25 ਦਸੰਬਰ, 1997 ਦਰਮਿਆਨ ਇਕੱਤਰ ਕੀਤੇ ਵਿਕਾਸ ਸੈੱਸ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਸੂਲੇ ਗਏ ਵਿਕਾਸ ਸੈੱਸ ਦੀ ਰਕਮ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਸੀਵਿਲਾਨਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਨ।

(5) ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਨੇ ਸੀਮਾ ਦੀ ਬਾਰ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੇ ਅਨਿਆਪੂਰਨ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਵੀ ਬੁਲਾਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਅਤੇ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵਿਕਾਸ ਸੈੱਸ ਦਾ ਬੋਝ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਰਿਫੰਡ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸਹੂਲਤ ਦੀ ਖਾਤਰ, ਮੁਢਲੇ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਦੇ ਪੈਰਾ 2 ਤੋਂ 4 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ. 2000 ਦੇ CWP ਨੰ. 7311 ਵਿੱਚ 2 ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

2. “ਕਿ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸਮੇਂ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਹੋਣ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।
3. ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਰਕਮ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਲਈ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕੋਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਦੀ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨਿੱਜੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਆਮ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਧਿਰ ਨਹੀਂ ਹਨ।
4. ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦਾ ਬੇਲੋੜਾ ਲਾਭ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਟੈਕਸ ਖਰੀਦਦਾਰ ਦੇ ਬੋਝ 'ਤੇ ਪਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਲਈ ਰਕਮ ਵਾਪਸ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ।

(6) ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਜੀਵ ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ 30 ਨਵੰਬਰ, 1990 ਦੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਾਲੇ 19 ਅਗਸਤ, 1991 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਵਿਕਾਸ ਸੈੱਸ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਨੂੰ ਵੀ ਰੱਦ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ।

ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ। ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਹੱਕ ਵਜੋਂ ਰਿਫੰਡ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇਰੀ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਉਠਾ ਕੇ ਜਾਂ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਨਾਜਾਇਜ਼ ਸੰਸ਼ੋਧਨ. ਆਪਣੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ * ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਜੀਵ ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਨੇ ਦ ਕਾਟਨ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਲਿਮਿਟਿਡ, ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (1) ਵਿੱਚ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਸ਼੍ਰੀ ਬੈਦਿਆਨਾਥ ਆਯੁਰਵੇਦ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ' ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। , ਭਵਨ ਪ੍ਰਾ. ਲਿਮਿਟਿਡ, ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (2) ਉੜੀਸਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਮਹਾਨਦੀ ਕੋਲਫੀਲਡਜ਼ ਲਿਮਿਟਿਡ, ਅਤੇ, ਹੋਰ ਆਦਿ (3) ਭੰਦਰਚਲਮ ਪੇਪਰਬੋਰਡਸ ਲਿਮਿਟਿਡ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ। ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ (4) ਅਤੇ ਯੂਪੀ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਕੰਟਰੋਲ ਬੋਰਡ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਕਨੋਰੀਆ ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਲਿਮਿਟਿਡ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (5) ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਰਿਫੰਡ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਾਇਜ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਕਰਨ ਲਈ ਅਨਿਆਪੂਰਨ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਵਿਕਾਸ ਸੈੱਸ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਚਾਰੂ ਤੁਲੀ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਡਿਪਟੀ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ, ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਪੀ.ਸੀ. ਗੋਇਲ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਐਸ.ਸੀ. ਪਬੇਲਾ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰ. ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਕੀਲ। 2 ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਮਫਤਲਾਲ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਲਿਮਿਟਿਡ, ਆਦਿ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਆਦਿ ਵਿੱਚ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ (6) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ: ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਵਿਕਾਸ ਸੈੱਸ ਦੀ ਰਕਮ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। 2 ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬੋਝ ਦੇ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ

The Maur Mandi Co-operative Marketing-cum- 626
Processing Society Ltd. v. State of Punjab & another
(G.S. Singhi, J.) .

ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਦੇ ਐਡਵੋਕੇਟ ਦੁਆਰਾ ਭੇਜੇ ਜਵਾਬਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ। 2 ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਨੋਟਿਸਾਂ ਅਤੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਮੁਢਲੇ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਖੋਜ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਵਿਕਾਸ ਸੈੱਸ ਦਾ ਬੋਝ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਆਪਣੇ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ/ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਨਾ ਤਾਂ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦੀ ਕੋਈ ਨਕਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਚਾਰੂ ਤੁਲੀ ਨੇ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਸੋਲਰ ਪੈਸਟੀਸਾਈਡਜ਼ ਪ੍ਰਾ. ਲਿਮਿਟੇਡ, ਅਤੇ, ਹੋਰ (7)

- (1) 2000 (2) PLR 272
- (2) ਏਆਈਆਰ 1996 ਐਸਸੀ 2829
- (3) ਏਆਈਆਰ 1996 ਐਸਸੀ 3339
- (4) ਏਆਈਆਰ 1998 ਐਸਸੀ 2634
- (5) 2001 (2) SCC 549
- (6) ਜੇਟੀ 1996 (11) ਐਸਸੀ 283
- (7) 2000 (2) SCC 705

ਅਤੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਕੱਚੇ ਮਾਲ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਤਿਆਰ ਮਾਲ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿੱਚ ਖਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਮਾਰਕੀਟ ਵਿੱਚ ਵੇਚਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਸੈਸਰਜ਼ ਅਮਰ ਨਾਥ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (8) ਅਤੇ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਇੱਕ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (9) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਲਈ ਰਿਫੰਡ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ, ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਵਿਕਾਸ ਸੈੱਸ ਦਾ ਬੋਝ ਖਪਤਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ।

(7) ਅਸੀਂ 3 ਸਾਡੀਆਂ ਗੰਭੀਰ ਪੌਂਡ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ-ਵਿਚਾਰ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ।

(8) ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਲਿਮਿਟਿਡ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੀ ਅਲੀਰੀਡਿੰਗ; ਹੋਵਜ਼ ਦ; ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਉਠਾਏ ਗਏ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਸਮਾਨ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਇੱਕ ਤਾਲਮੇਲ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ। ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਸੀਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ 2 ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਵਿਕਾਸ ਸੈੱਸ ਦਾ ਬੋਝ ਆਪਣੇ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ/ਕੋਜ਼ੂਈਅਰਾਂ 'ਤੇ ਪਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦਾ ਧਿਆਨ ਮਫਤਲਾਲ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਲਿਮਿਟਿਡ ਆਦਿ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ 9 ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵੱਲ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਆਦਿ (ਸੁਪਰਾ), ਅਸੀਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ. 2.

(9) ਪ੍ਰਵ੍ਰਿਤੀ ਪੇਟੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਪਰਿਪੇਰਸਲਬੋਫਵੀਥੀਆਈ) ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਕੋਲ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਵੀ ਬੇਨਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਿਕਾਸ ਸੈੱਸ ਦੇ ਤੱਤ ਨੂੰ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਅਤੇ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ. 2 ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ

ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਵਿਕਾਸ ਸੈੱਸ ਦਾ ਬੋਝ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰਕਮ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਵਿਵਾਦਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

(8) ਏਆਈਆਰ 1985 ਐਸਸੀ 218

(9) (2000) 2 SCC 172

ਪ੍ਰਤੀਕ੍ਰਿਤੀ ਇਸ ਲਈ, ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਝਿਜਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਵਿਕਾਸ ਸੈੱਸ ਦਾ ਬੋਝ ਆਪਣੇ ਖਪਤਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਪਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਉਹ ਵਿਕਾਸ ਸੈੱਸ ਦੀ ਰਕਮ ਵਾਪਸ ਮੰਗਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ। *ਮਫਤਲਾਲ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਲਿਮਿਟਿਡ ਆਦਿ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਆਦਿ (ਸੁਪਰਾ)* ਵਿੱਚ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਨੌਂ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਕੇਂਦਰੀ ਆਬਕਾਰੀ ਅਤੇ ਨਮਕ ਐਕਟ, 1944 ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਅਨਿਆਪੂਰਨ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਹਿਲੂਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਕਸਟਮਜ਼ ਐਕਟ, 1962 ਅਤੇ ਕਈ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਰੱਖੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨੰ. (ii), (iii) ਅਤੇ (iv) ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ:-

(ii) "ਜਿੱਥੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰਿਫੰਡ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਹ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਜਿਹਾ ਦਾਅਵਾ, ਐਕਟ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਜਾਂ ਤਾਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। *www Q| ਸੂਟ UX* yy ਵੇ <jf h ਵਿਲ pfllllVU. llJIS jJii'iHJiiMH*, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇੱਕ ਅਪਵਾਦ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ; ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਸੇ ਉਪਬੰਧ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕਤਾ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦਾ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦਾ; ਇਹ ਇਸ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਤੱਕ ਉਸਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਫੈਸਲਾ ਅੰਤਿਮ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਕੇਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਨਹੀਂ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਇਹ ਤਿਲੋਕਚੰਦ ਮੋਤੀਚੰਦ ਵਿੱਚ ਹਿਦਾਇਤੁੱਲਾ, ਸੀਜੇ ਦੀ ਰਾਏ ਦਾ ਅਨੁਪਾਤ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਇਸ ਨਾਲ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

(iii) ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 265 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਅਤੇ ਕੰਟਰੈਕਟ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 72 ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਈਕਲਾਈਮੀ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1963 ਦੀ ਧਾਰਾ 17 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਅਧੀਨ ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੀ ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਣਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਰਿਫੰਡ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੈਂਟਰਲ ਐਕਸਾਈਜ਼ ਐਂਡ ਸਾਲਟ ਐਕਟ ਜਾਂ ਕਸਟਮਜ਼ ਐਕਟ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਸ ਖਾਤੇ 'ਤੇ ਰਿਫੰਡ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਉਕਤ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ।

ਰਿਫੰਡ ਦਾ ਦਾਅਵਾ, ਚਾਹੇ ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਸਤਾਵ (i) ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਂ ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਸਤਾਵ (ii) ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਜਾਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਹੀ ਸਫਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ/ਮੁਦਈ ਧਿਰ ਦੇਸ਼

ਲਵੇ ਅਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰੇ। ਕਿ ਉਸਨੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ/ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਡਿਊਟੀ ਦਾ ਬੋਝ ਨਹੀਂ ਸੌਂਪਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਰਿਫੰਡ ਕਲੇਮ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਉਦੋਂ ਹੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਦੋਂ ਉਹ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਡਿਊਟੀ ਦਾ ਬੋਝ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਹੈ ਜਾਂ ਜਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਉਸ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਲਾਜ਼ਮੀ ਜਾਂ ਇੱਕ ਵਿਧਾਨਕ ਲੋੜ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਨਾ ਤਾਂ ਕੋਈ ਪੂਰਨ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਸ਼ਰਤ ਰਹਿਤ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ ਪਰ ਉਪਰੋਕਤ ਲੋੜ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੁੱਖ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਡਿਊਟੀ ਦਾ ਬੋਝ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਕੋਈ ਅਸਲ ਨੁਕਸਾਨ ਜਾਂ ਪੱਖਪਾਤ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਅਸਲ ਨੁਕਸਾਨ ਜਾਂ ਪੱਖਪਾਤ ਅਜਿਹੇ « ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਆਖਰਕਾਰ ਬੋਝ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕੇਵਲ ਉਹੀ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ ਜੋ ਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਉਸ ਨੂੰ ਰਕਮ ਵਾਪਸ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਇਹ ਜਾਇਜ਼ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਹੈ ਕਿ ਰਕਮ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ, ਭਾਵ ਲੋਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਰੱਖੀ ਜਾਵੇ। ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਨੈਤਿਕਤਾ ਜਾਂ ਅਨੁਚਿਤਤਾ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਅਨਿਆਂਪੂਰਨ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਅਤੇ ਸਲਾਮਤੀਯੋਗ ਹੈ। ਸਿਧਾਂਤ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੋਵਾਂ ਪਾਸਿਆਂ ਤੋਂ ਡਿਊਟੀ ਵਸੂਲਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਆਪਣੇ ਖਰੀਦਦਾਰ ਤੋਂ ਇੱਕ ਸਿਰੇ 'ਤੇ ਡਿਊਟੀ ਨਹੀਂ ਵਸੂਲ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਰਾਜ ਤੋਂ ਵੀ ਇਹੀ ਡਿਊਟੀ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਸੂਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਲਟ ਉਸ ਤੋਂ ਵਸੂਲੀ ਗਈ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਮਤਲਬ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਨਿਆਂਪੂਰਨ ਢੰਗ ਨਾਲ ਅਮੀਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਭਰਪੂਰ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਰਾਜ ਲਈ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਰਾਜ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਮੀਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ।

(iv) ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ 1 ਰਿਫੰਡ (ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਹ ਇਹ ਵੀ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ/ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਖੋਜਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ) ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਗਲਤੀ ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸ ਕੋਲ ਹੈ

ਟੈਕਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਹ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਗਲਤੀ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਕਥਿਤ ਖੋਜ ਦੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੇਣ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਨਿਰਮਾਤਾ ਜਾਂ ਦਰਾਮਦਕਾਰ ਹੈ, ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਲੜਾਈ ਲੜਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਜਾਂ ਅਸਫਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਉਸਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੁਲਾਂਕਣ ਜਾਂ ਲੇਵੀ ਅੰਤਿਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਇਸਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਹ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਮੁਲਾਂਕਣ/ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਮੁੜ ਖੋਲ੍ਹੇ ਬਿਨਾਂ ਰਿਫੰਡ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਕੋਈ ਵੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨਾ ਸਿਰਫ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ

ਲਈ ਕਾਫੀ ਪੱਖਪਾਤ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੈ ਬਲਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕਈ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਲਈ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਹੈ। ਇਹ ਗੰਭੀਰ ਜਨਤਕ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕੰਟਰੈਕਟ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 72, ਜਾਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਲਈ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1963 ਦੀ ਧਾਰਾ 17(1)(c), ਰਿਫੰਡ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਦਾਅਵੇ ਲਈ ਕੋਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(10) ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਚ ਨੇ ਇਸ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕੀ ਅੰਤਿਮ ਉਤਪਾਦ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿੱਚ ਆਯਾਤ ਅਤੇ ਖਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕੱਚੇ ਮਾਲ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਨਿਆਪੂਰਨ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥ ਇਹ ਸਨ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਕਾਪਰ ਆਕਸੀਕਲੋਰਾਈਡ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿੱਚ ਕੱਚੇ ਪਦਾਰਥ ਵਜੋਂ ਵਰਤਣ ਲਈ ਤਾਂਬੇ ਦੇ ਸਕ੍ਰੈਪ ਨੂੰ ਆਯਾਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਤਾਂਬੇ ਦੇ ਸਕਰੈਪ ਦੀ ਦਰਾਮਦ ਦੇ ਸਮੇਂ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਵਾਧੂ ਕਸਟਮ ਡਿਊਟੀ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਦੇ ਸਮੇਂ, ਇਹ ਡਿਊਟੀ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਜਵਾਬਦੇਹੀਆਂ ਨੇ ਰਿਫੰਡ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਹਾਇਕ ਕੁਲੈਕਟਰ ਕਸਟਮਜ਼ ਨੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨੰ. (iii) ਨੇ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਚ ਦੁਆਰਾ ਮਫਤਲਾਲ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਲਿਮਿਟਿਡ ਆਦਿ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਆਦਿ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਫਿਰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ:-

“ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰੀਖਣ ਕੈਪਟਿਵ ਖਪਤ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ। ਡਿਊਟੀ ਦੇ ਰਿਫੰਡ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਆਯਾਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਾਲ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਆਯਾਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਖੁਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ 'ਤੇ ਡਿਊਟੀ ਤਿਆਰ ਉਤਪਾਦ ਦੇ ਖਰੀਦਦਾਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਇਹ ਕਿ ਆਯਾਤ ਕੀਤੇ ਮਾਲ ਨੂੰ ਵੇਚਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਟੈਕਸ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਘਟਨਾ ਨਾਲ। ਖਰੀਦਦਾਰ ਦੋਵਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਨਿਆਪੂਰਨ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਆਯਾਤ ਡਿਊਟੀ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 27 ਦੀ ਸਾਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਰਿਫੰਡ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਟੈਕਸ ਦਾ ਬੋਝ ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਦਰਾਮਦਕਾਰ/ਵਿਕਰੇਤਾ ਫਿਰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਟੈਕਸ ਦੀ ਘਟਨਾ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਡਿਊਟੀ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਖਰੀਦਦਾਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ”

(11) ਇਹਨਾਂ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ, ਅਸੀਂ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਪਰਟੀਸ਼ਨਰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ. 2 ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਨਾ ਤਾਂ ਕੋਈ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵਿਕਾਸ ਸੈੱਸ ਦਾ ਬੋਝ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ/ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(12) ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਸ੍ਰੀ ਰਾਜੀਵ ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਕਾਟਨ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਲਿਮਿਟਿਡ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਚ ਦਾ

The Maur Mandi Co-operative Marketing-cum- 630
Processing Society Ltd. v. State of Punjab & another
(G.S. Singhvi, J.) .

ਫੈਸਲਾ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਨੇੜੇ ਹੈ ਪਰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਚ ਦਾ ਧਿਆਨ, ਜਿਸ ਨੇ ਉਸ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਨਿਰਣਾਇਕ *oiMafaiiaiIndustries Ltd.* ਆਦਿ ਬਨਾਮ *ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ, ਆਦਿ (ਸੁਪਰਾ)* ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਵੱਲ ਖਿੱਚਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰੇ ਬਿਨਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 141 ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਾਰੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਕਰਕੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਧਿਰ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(13) ਉੜੀਸਾ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਮਹਾਨਦੀ ਕੋਲਫੀਲਡਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਚ ਨੇ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ ਟੈਕਸ ਰਿਫੰਡ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ 3 ਜਨਵਰੀ, 1994 ਨੂੰ ਇੱਕ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ (i) ਪਾਸ ਬਕਾਇਆ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਰਕਮਾਂ ਲਈ ਬੈਂਕ ਗਾਰੰਟੀ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ; (ii) 1 ਜਨਵਰੀ, 1994 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਡਿਊਟੀ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਇਸ ਸ਼ਰਤ 'ਤੇ ਕਿ ਉਕਤ ਰਕਮ ਨੂੰ ਵਿਆਜ-ਕਮਾਈ ਜਮ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਬੈਂਕ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ; ਅਤੇ (iii) ਜੇਕਰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਰਕਮ ਦੇ ਨਾਲ

ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਆਜ ਵਾਪਸ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਬਿਨੈਕਾਰ ਰਿਫੰਡ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ 21 ਅਪ੍ਰੈਲ 1995 ਨੂੰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਰਕਮ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨਾਲ ਉਸ ਇਤਰਾਜ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ:-

“ਸਾਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗਏ ਇਤਰਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਫਜ਼ੂਲ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ। ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕਿ ਰਿਫੰਡ ਰਿਫੰਡ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਭਰਪੂਰ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਦੀ ਰਕਮ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ 3 ਜਨਵਰੀ, 1994 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ, ਉਹ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸ਼ਰਤ ਜਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ, ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਵਿਆਜ ਦੇ ਨਾਲ ਰਿਫੰਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। 11 ਅਗਸਤ, 1995 ਦੇ ਸਾਡੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੁਆਰਾ, ਅਸੀਂ ਮਹਾਨਦੀ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਰਕਮ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਕੇ ਰਕਮ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ. 31 ਅਗਸਤ 1995 ਨੂੰ 49,22,68, 098.89 ਰੁਪਏ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਆਏ ਸਨ।

ਹੁਣ 3 ਜਨਵਰੀ, 1994 ਦੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਘਟਨਾ ਦੇ ਵਾਪਰਨ 'ਤੇ, ਅਰਥਾਤ, ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ, ਉਸ 'ਤੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਵਿਆਜ ਸਮੇਤ ਰਕਮ ਵਾਪਸ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ। ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ 'ਰਿਫੰਡ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ' ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਜਵਾਬਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। 3 ਜਨਵਰੀ, 1994

ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। 21 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1995 ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਆਰਡਰ ਵਿੱਚ ਇੱਥੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਰਿਫੰਡ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। 'ਹੱਕਦਾਰ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 3 ਜਨਵਰੀ, 1994 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਹਟਣ ਜਾਂ ਸੋਧਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਇਹ ਪੈਸੇ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਰਾਜ ਦੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਅਗਲੀ ਵਾਰ ਵਿਚ ਸਥਿਤੀ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ

4 ਅਗਸਤ, 1995 ਦੇ ਹਲਫਨਾਮੇ। ਇਸ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਕਿ ਟੈਕਸ ਚੋਣਦਾਰੀ ਪਾਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਖੰਡਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗੁਣ ਨਹੀਂ ਦੇਖਦੇ। ”

(14) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਆਪਣੇ ਹੀ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਪਲਟ ਗਿਆ ਅਤੇ ਰਿਫੰਡ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅੰਤਰਿਮ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਖਪਤਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਬੋਝ ਪਾਉਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਸਭ, ਮੰਨਿਆ। ਇਸ ਲਈ, ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿ ਟੈਕਸ ਦਾ ਬੋਝ ਉਪਭੋਗਤਾ 'ਤੇ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਰਿਫੰਡ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੀ ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(15) ਮੈਸਰਜ਼ ਸ਼੍ਰੀ ਬੈਦਿਆਨਾਥ ਆਯੁਰਵੇਦ ਭਵਨ ਪ੍ਰਾ. ਲਿਮਿਟਿਡ, ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ (ਸੁਪਰਾ), ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਜ਼ਿਪਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰਕਮ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਬਿਨਾਂ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥ ਇਹ ਸਨ ਕਿ ਅਧਿਆਕਸ਼ਾ ਮਠਗੁਰ ਬਾਬੂ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅੱਸ਼ਧਿਆਲਿਆ ਢਾਕਾ (ਪੀ) ਲਿਮਿਟਿਡ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ (10) ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਸੰਜੀਬਾਣੀ, ਮ੍ਰਿਤਸੰਜੀਬਾਣੀ ਸੁਧਾ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਸੰਜੀਬਾਣੀ ਸੂਰਾ 'ਤੇ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਲੈਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਨਾਲ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਰਿਫੰਡ ਦਾ ਮੁੱਦਾ। ਸਾਲ 1962 ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਰਿਫੰਡ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਨਵੰਬਰ, 1973 ਵਿੱਚ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ:

“ਪਰ ਅਸੀਂ ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸਿਰਫ ਰਿਫੰਡ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀ। ਇਹ ਭੁੱਲਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਸ ਲੋਢੀ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਰਿਫੰਡ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਮਾੜਾ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਤੀਜਾ ਵਾਪਸੀ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਪਰ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ, ਇਸ ਨੂੰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿਫੰਡ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਊਂਟਰ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ

ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਬਚਾਅ ਕਿ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਰੱਖ-ਰਖਾਅਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸਟੈਂਡ ਦੀ ਦੁਹਰਾਈ ਜੋ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ; ਇਹ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਠੀਕ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜੋ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਉਸ ਦਾ ਦੁਹਰਾਉਣਾ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਰਾਜ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਅੱਗੇ

ਨਹੀਂ ਲੈ ਗਿਆ। ਅਸਲੀਅਤ ਵਿੱਚ, ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਕੇਸ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਹੋਣ 'ਤੇ ਕੋਈ ਬਚਾਅ ਨਹੀਂ, ਉਦੇਸ਼ ਸਮਾਂ ਖਰੀਦਣਾ ਸੀ।

(16) ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਉਪਰੋਕਤ ਕੌਢਿਆ ਗਿਆ ਹਿੱਸਾ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਦਾ 1 ਵਾਂ ਮੁੱਦਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਦੀ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ।

(17) *Bh* ਵਿੱਚ *IBhadrachalam'TPaperboards Ltd. a* ਅਤੇ, ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੀ ਹੈਨੋਬ ਸਰਕਾਰ (*ਸੁਪਰਾ*) ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਜੰਗਲ ਤੋਂ ਬਾਂਸ ਅਤੇ ਸਖਤ ਲੱਕੜ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਲਈ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਰਾਇਲਟੀ/ਨਿਕਾਸ ਖਰਚਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਕਰੀ ਟੈਕਸ ਦੀ ਮੰਗ ਅਤੇ ਉਗਰਾਹੀ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਹੋਏ ਸਮਝੌਤੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਜੰਗਲਾਤ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਬਾਂਸ ਅਤੇ ਸਖਤ ਲੱਕੜ ਦੀ ਸਪਲਾਈ 'ਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਵਿਕਰੀ ਟੈਕਸ ਦੀ ਰਕਮ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਸਰਕਾਰ ਜੰਗਲ ਤੋਂ ਟੈਕਸ ਦੇ ਯੋਗ ਸੀ। ਅਜਿਹੀ ਵਸੂਲੀ ਨੂੰ ਉਤੀਸਾ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਤਿਤਾਪੁਰ ਪੇਪਰ ਮਿੱਲਜ਼ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ (11) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ, ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਸਪੱਸ਼ਟ ਦੋਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਟੈਕਸ ਦਾ ਬੋਝ ਖਪਤਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਉਸ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰੱਖਿਆ:

“ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੇਸ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਹਾਈਕੋਰਟ ਦਾ ਇੰਨਾ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਉਣਾ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਨੇ ਟੈਕਸ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਜੰਗਲਾਤ ਵਿਭਾਗ ਅਤੇ ਸੀ

ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਕਾਗਜ਼ੀ ਬੋਰਡਾਂ ਆਦਿ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਲਈ ਸਮਾਨ ਦੀ ਖਪਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਟੈਕਸ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦੇਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਟੈਕਸ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ, ਪੂਰੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਮਿਆਦ ਲਈ।”

(18) *UP Pollution Control Board and 5 others* ਬਨਾਮ *ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਲਿਮਿਟਿਡ* ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ (*ਸੁਪਰਾ*), ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪਾਣੀ (ਰੋਕਥਾਮ ਅਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਵਾਦ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ। ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ) ਸੈੱਸ ਐਕਟ, 1977। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਸੈੱਸ ਲਗਾਉਣ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਸਪੈਸ਼ਲ ਲੀਵ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਖੰਡ ਨਿਰਮਾਣ ਉਦਯੋਗ ਐਕਟ ਦੀ ਸ਼ਡਿਊਲ I ਦੀ ਐਂਟਰੀ 15 ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਵਾਟਰ ਸੈੱਸ ਦੇ

ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇ ਕੇ ਆਪਣੇ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਅਤੇ ਡਬਲਯੂ ਏਟਰ ਸੈੱਸ ਦੀ ਰਕਮ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲੇਅਰਸ਼ਿਪ ਐਚਐਮਐਮ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ, ਬੈਂਗਲੁਰੂ ਸਿਟੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ (12) ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ; ਸਲੋਨਾਹ ਟੀ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟਿਡ ਬਨਾਮ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਟੈਕਸ ਨੌਗੋਗ (13) ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਵੈਦਿਆਨਾਥ ਆਯੁਰਾਇਡ ਭਵਨ (ਪੀ) ਲਿਮਿਟਿਡ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ (14) ਅਤੇ ਹੋਠ ਲਿਖੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ:-

“ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਇੱਕ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪੈਸੇ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਲਈ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਹੋਰ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਹਰ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਥੋੜ੍ਹੇ ਜਿਹੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਤੱਥ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਉਪਕਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੈਸਾ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸੀ; ਬੇਲੋੜੀ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ

- (12) (1989) 4 SCC 640
(13) (1988) 1 SCC 401
(14) (1996) 6 SCC 86

ਬਾਹਰ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਤਹਿਤ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ; ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਇੱਕ ਵਾਜ਼ਬ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਕਿ ਜਿਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਟੈਕਸ/ਸੈੱਸ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਉਹ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੀ। ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਅਤੇ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਰਿਫੰਡ ਦੀ ਰਾਹਤ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਚੰਗਾ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਸੈੱਸ, ਲੇਵੀ ਜਾਂ ਟੈਕਸ ਦੀ ਉਗਰਾਹੀ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਜਾਂ ਅਵੈਧ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਰਿਫੰਡ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਜੋੜਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਜਿੱਥੇ ਸੈੱਸ, ਲੇਵੀ ਜਾਂ ਟੈਕਸ ਦੀ ਉਗਰਾਹੀ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਕਿਸੇ ਦਿੱਤੇ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਈ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

- (19) ਉਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸਰਦਾਰੀ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:-

“ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਗਾਹਕਾਂ 'ਤੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਸੈੱਸ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਨੂੰ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ; ਅਜਿਹਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਦਲੀਲ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸਿਰਫ਼ ਇਹੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਤਹਿਤ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪੈਸਾ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਵਾਬਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਲਿਆਂਦਾ

ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ 65% ਖੰਡ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵਸਤੂ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਨਤਕ ਵੰਡ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੁਆਰਾ ਵੇਚੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਨਿਆਂਪੂਰਨ ਅਮੀਰੀ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

(20) ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਰਕਮ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ:

“ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦਾ ਪੱਖ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰਿਫੰਡ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸਨ ਕਿ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਸੈੱਸ ਦੀ ਰਕਮ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਬਦਲੇ ਵਿਚ ਇਹ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪਾਸ ਕਰਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਾਜ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਕੰਟਰੋਲ ਬੋਰਡਾਂ ਨੂੰ ਪੈਸੇ ਵਾਪਸ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਿਰਫ਼ ਏ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਰਿਫੰਡ ਲਈ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਹ ਜਵਾਬ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਜਵਾਬਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਰਿਫੰਡ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਕਿਵੇਂ ਆਈਆਂ। ਇਹ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਣੀ ਦੇ ਸੈੱਸ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰਿਮ ਹੁਕਮ ਵੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ; ਰੋਸ ਵਜੋਂ ਪਾਣੀ ਦੇ ਸੈੱਸ ਦੀ ਰਕਮ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪਾਣੀ ਦੇ ਸੈੱਸ ਦੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਵਸੂਲੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸੀ, ਤਾਂ ਰਿਫੰਡ ਲਈ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਪੈਸਾ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਬਦਲੇ ਵਿਚ ਇਹ ਪੈਸਾ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਕੰਟਰੋਲ ਬੋਰਡਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਭੇਜ ਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ।

(21) *ਮਫਤਲਾਲ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਆਦਿ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਆਦਿ (ਸੁਪਰਾ)* ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨੌਂ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 15 ਵਿੱਚ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਆਰਟੀਕਲ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਅਤੇ ਗੈਰ-ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪ੍ਰਸਤਾਵ 'ਤੇ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉਪਰੋਕਤ ਨੋਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਵਾਚਣ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਨੇ ਵਾਟਰ ਸੈੱਸ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵੇ

ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਚੋਣਦਾਰੀ ਨੂੰ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗਾਹਕਾਂ 'ਤੇ ਸੈੱਸ. ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪਾਈ ਗਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਕਿ ਇਹ ਪੈਸਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗੈਰ-ਇਨਸਾਫੀ ਭਰਪੂਰ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਦਾ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਰਕਮ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਇਹ ਵੀ ਦਰਸਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਟੈਕਸ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਬੇਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀਆਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ।

(22) ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਸ੍ਰੀ ਰਾਜੀਵ ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਭਰ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਮਾਫਤ ਲਾਈ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਲਿਮਿਟਡ ਆਦਿ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਆਦਿ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਨੌਂ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਿਖਰ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਟਕਰਾਅ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਭਾਵੇਂ ਇੱਕ ਹੈ, ਛੋਟੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਵਜੋਂ ਪੜ੍ਹਨਾ ਹੋਵੇਗਾ।

(23) ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਅਸੀਂ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ. 2. ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਖਾਰਜ ਹੋਣ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ। ਅਨੁਸਾਰ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਹਨ।

ਆਰ.ਐਨ.ਆਰ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:-ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਕੰਚਨ

ਜਵਾਹਰ ਲਾਈ ਗੁਪਤਾ ਅਤੇ ਬਖਸ਼ੀਸ਼ ਕੌਰ ਜੇ.ਜੇ.

ਡਾ. ਸ਼ਰਨਜੀਤ ਕੌਰ, 'ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦਾ ਰਾਜ,—ਜਵਾਬਦਾਤਾ

CWP ਨੰ. 15824

30 ਮਈ, 2001

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ, 1950— ਕਲਾ. 226 — ਪੰਜਾਬ ਵਾਰ ਹੀਰੋਜ਼ ਫੈਮਿਲੀਜ਼ ਬੇਲੀਫ ਫੰਡ ਰੂਲਜ਼, 1999 ਰਿਸ . 2(ਡੀ), 3 ਅਤੇ 10(ਬੀ)- ਅਧਿਕਾਰਤ ਡਿਊਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦੌਰਾਨ ਇੱਕ ਦੁਰਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਬਲ ਦੇ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਮੌਤ - 1999 ਦੇ ਨਿਯਮ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਰੱਖਿਆ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਭ ਦੇਣ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕਰਤੱਵ — ਫੌਜੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਮੌਤ ਨੂੰ 'ਸਰੀਰਕ ਹਾਦਸੇ' ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਨਾ ਕਿ 'ਲੜਾਈ ਦੀ ਦੁਰਘਟਨਾ'- ਲਾਭਾਂ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ - ਨਿਯਮ 'ਬੈਟਲ' ਜਾਂ 'ਸਰੀਰਕ' ਹਾਦਸੇ ਦੀ ਸਮੀਕਰਨ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ ਹਨ-ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ - ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਲਾਭਾਂ ਦੀ ਗਰਾਂਟ ਲਈ।

ਨੋ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 1999 ਦੇ ਨਿਯਮ ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਦੌਰਾਨ ਮਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ

The Maur Mandi Co-operative Marketing-cum- 638
Processing Society Ltd. v. State of Punjab & another
(G.S. Singhvi, J.) .

ਰਾਹਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਹ ਨਿਯਮ ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਕੁਝ ਲਾਭ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਗਣਨਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਰਾਸ਼ਟਰ ਲਈ ਆਪਣਾ ਖੂਨ ਵਹਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਮਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਲਿਬਡਰਲ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ, ਦੁਰਘਟਨਾ ਕਾਰਨ ਹੋਈ ਮੌਤ ਨਿਯਮ 2(d) ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਦੁਆਰਾ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਵਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਨਿਯਮ 'ਲੜਾਈ' ਜਾਂ 'ਸਰੀਰਕ ਦੁਰਘਟਨਾ' ਸਮੀਕਰਨ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਭ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਮਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਪਤੀ